

EAKAD

Tuntud talupidaja Pilvi Tõlp sai 70aastaseks

Juubelit pidas põllumehe hingega, ärksa vaimuga ja aktiivse eluhoiakuga maaelu tugitüve, kelle mõtted praegusest olukorrast külas ei ole kuigi rõõmsad.

SIIVI KORI
rleht@tyri.ee

Pilvi Tõlp sündis Põltsamaa vallas Rõstla külas. Oma sõnul hakkas ta maalapsena põllutöödel varakult kaasa lööma ja seega oli loomulik, et elukute valikul otsustas ta agronoomia ja Olustvere tehnikumi kasuks. Pärast tehnikumi lõpetamist jätkas Pilvi õpinguid Eesti põllumajanduse akadeemias, mille lõpetas 1961. aastal.

Verivärsket agronoomi ootas Tammistu kolhoos Tartumaal. Kahe aasta pärast suundus ta Tammistult Pärnumaale. Koha vahetamise põhjuseks oli abiellumine. Pärnumaal töötas Pilvi algul Aluste kolhoosis ja 1968ndast aastast Pärnjõe sovhoosis, kus ta oli osakonnajuhataja. Samas töötas pearaamatupidajana ka tema abikaasa. Aastatel 1975-1978 oli Pilvi Tõlp Halinga kolhoosi Pärnu-Jaagupi osakonna juhataja. 1978. aastal tuli ta Särevesse Türi näidissovhoos-tehnikumi agronoomiks.

Kui 1989. aastal tekkis taluseadusega võimalus maad saada, otsustas ka Pilvi talunikuks hakata.

Talu pidamine nõuab tööd ja vaeva

„Juba oma varasematel töökohtadel pidin ise otsustama ja mul pidi alati olema ka oma arvamus,” põhjendas Pilvi, miks ta otsustas talu pidama hakata. „Kuna eestlased on juba kord sellised, et kui koos on kaks inimest, siis on neil kokku kolm arvamust, siis mõtlesin, et lihtsam on, kui edaspidi maksab ainult minu arvamus ja vastutan ainult oma vigade eest,” ütles ta.

Talupidamist alustades olid Pilvil oma sõnul suured lootused. Kuigi Illasaare talu laut mahutas algul vaid neli lehma ja viiendale võis leida hädapärast koha vahekäigus, alustas Pilvi just piimakarja kasvatamisega. Töö tulemusel kari kasvas, valmisid uus laut, töökoda, küün ja puukuur, mille ühes otsas on ka eluruumid. Lootused purunesid, kui piimaliitrit maksti tootjale vaid üks kroon ja kaks-kümmend senti, kütus ja kõik muu aga üha kallines ning piima omahind seetõttu aina tõusis. Nüüd on talu pidamine läinud perenaise sõnul hambad ristis edasi minemiseks, sest põl-

1989. aastal talupidamisega tegelema hakanud Pilvi Tõlp on arvamusel, et maaelu ei ole ainult tööürgamine.

Merit Männi

lumaad hukka minna lasta Pilvi süda ei luba. „Kui selle asja sees oled, siis hakkad kaasa elama,” rääkis ta. „Kui sõidan autoga ringi ja näen söötis põlde ja lendavaid ohakatutte, siis hakkab süda valutama,” lisas talunik.

Töö kõrvalt leiab Pilvi ikka aega ka kultuuri jaoks

Ometi ei ole maaelu tänase juubilaril arvates ainult tuim tööürgamine. Aktiivse eluhoiakuga naine on alati seltsielus kaasa löönud. „Seale just söögi raha ei anna, aga ometi saab söötmist niiviisi seada, et saab ka väljas käia,” rääkis Pilvi. Oma sõnul katsub ta ära vaadata kõik teatritendused, mis Türi, Paidesse ja nüüd ka Oisu rahvamaja tullevad. „Kui sõbrannad kaasa kutuvad, käime teatris nii Pärnus kui Viljandis,” lisas ta.

Kooli ajal lõi Pilvi ka ise näitemängu kaasa. Kui omal ajal agronoomiateaduskonna näite-ringi tollases Vanemuises Kitzbergi näidendit „Püvi talus” mängis, oli ka Pilvi laval.

Ka rahvatants ja laulmine on tal veres. „Rahvatantsu tantsisin just Tammistul, sest seal oli veel mehi, kes mindki „Tuljakus” üles tõsta jõudsid,” rääkis Pilvi, kes oli noorena 170 cm pikk kaunitar.

„Ansambrites olen laulnud ja laulukooris,” rääkis juubilar. Veel möödunud aastal laulis ta Türi naiskooris, kuid oma sõnul ei lase haige selg tal kaua püsti seista ning seepärast on kooriga raske esineda.

Sport on Pilvi elus alati tähtsal kohal olnud

Sporti on Pilvi eluaeg tei-

nud. Noorena harrastas ta kergejõustikku, ujumist ja suusatamist. „Olin ikka esikolmikus,” rääkis ta. „Ka korvpalli olen mänginud,” ütles Pilvi ja meenuvas, kuidas nad Olustvere naiskonnaga tehnikumidevahelisel turniiril võitjaks tulid. „Varematel aastatel olid kauaaegsed võitjad Röpina tüdrukud, meie aga võitsime neid kolm korral seitsme punktiga. Pärast mängu lõppu kõik Röpina tüdrukud nutsid,” rääkis Pilvi, kui tõsiselt noored omavahelisi võistlusi võitsid.

Nüüd teeb Pilvi veidi rahulikumaid alasid. Tänavu tuli ta vabariiklikul veteranide laumängude mitmevõistlusel kolmandale kohale. „Males olen tugev,” rääkis naine, kes on määngus korduvalt esindanud nii Türi valda kui Paide rajooni. „Malet õppisin mängima lapsepõlves. Kasvasin koos nelja poisiga, kellega pidasime omavahelisi turniire,” rääkis ta. Ka kabes ja koroona tunneb Pilvi end tugevalt, kuid nõrgimaks lülks on tal lauatenis. „Lauatennise pärast ma laumängude mitmevõistluses esikohta ei saa,” arvas Pilvi.

1968. aastast alates osaleb Pilvi ka mitmesugustel määnguvõistlustel. Kuigi Türi vallas on ta tuntud määngija, jääb Pilvi ise siinkohal tagasihoidlikuks. Oma sõnul ei ole tal piisavalt aega ettevalmistamiseks. Üldse arvab ta, et ei jõua kõike, mida tahaks, ära teha. „Mina ei tea, mida tähendab igavus,” ütles ta.

Maaelu tulevik ei ole Pilvi arvates kuigi helge

Tänapäevane maaelu on Pilvi arvates tulevikuta. „Meie põlv-

kond on lõpetamas ja noored ei taha ega harju selle eluga. Loomadega tuleb tõusta kell viis hommikul ja kui tuleb tuju Tenerifele minna, siis kohe ei saa,” rääkis ta. Asendustalunikesse suhtub Pilvi skeptiliselt, sest asendaja peab olema igal alal võimekas. „Kust leida inimene, kes tunneks nii talutehnikat kui oskaks lehma lüpsata ja saaks hakka ka muude loomadega ning oleks samal ajal usaldusväärne,” kahtles ta.

Pilvi poeg Sven saaks küll kõige sellega hakkama. Kui Sven oli tudeng ja valmistus riigieksamiteks, käis Pilvi talunike ekskursiooniga Rootsis ning poeg pidas sel ajal kodu talu – lüpsis lehma, söötis sigu ja selle kõrvalt õppis eksamiteks. Ka Sveni mõlemad pojad on juba kolmeaastaselt traktoriroolis istunud. „Panime poisi rooli ja traktori tigukäigule,” rääkis Pilvi. „Mina tegin koorimat ja Sven andis heina- ja kätte.”

Ometi ei ole Svenist maa- le tulijat, sest juura lõpetanud mees töötab välisministeeriumis. Kui Sven oli Ameerikas Eesti saatkonnas töö, käis Pilvi New Yorgis poja külas. „Käisin ka kaksiktorni 102. korrusel,” jagas Pilvi oma muljeid ja väljendas kurbust selle üle, et kaksiktorne enam ei ole. Praegu on Sven Tõlp Eesti konsul Rootsis. Diplomaatilisele tööle vajab meie riik teda rohkem.

Täna on Illasaare talus kolm lehma, kolm pulli, neli siga, pardid ja kanad. Talupidamist Pilvi jätta ei kavatse, vähemalt nii kaua, kui vähegi jaksu on. Teisiti ta ei saa ega oska.

Mälestusi Kolu külast II

Kool tegutses Kolu juba mõisa ajal. Vana koolimaja paiknes teisel pool jõge ja oli ehitatud 1861. aastal. Hiljem elas seal metsavaht. Ees- ti vabariigi ajal kolis kuueklassiline kool mõisahoonesse. Parematel aegadel õppis seal umbes 30 last, kes olid pärit Toraverest, Kõltsist, Kolu, Raelt ja Kõdukülalt. Koolijuhatajaks oli algul Linda Peters, hiljem Johannes Toomsoo.

Koolilaste seas oli populaarne noorkotkaste ja kodutütarde liikumine. Suviti toimusid Kolu mõisapargis üleriigilised noorkotkaste laagrid. Mäletan hästi, kuidas noored mõisa pargis sporti tegid. Kas nad õibisid mõisas või magasid telkides, seda ma enam ei mäleta.

Sain ka ise enne riigipööret ühe aasta kodutütar olla. Meil oli ilus vorm – tumesinine seelik ja hallikas pluus. Ka noorkotkaste rõivad olid samades värvides.

Kolu mõisal oli ka oma meierei, mille hoone on alles veel praegugi. Kui mõis likvideeriti ja ümbruskonna talupidajad rohkem veidseid pidama hakkasid, asutati Kolu Piimaühistu, mille esimeheks valiti Balkon. Ka minu isa oli piimaühistu juhatuses. Kolmekümnendate aastate lõpus tuli Kolu meieriks August Lääts. Meierei töötas täie võimsusega – sinna toodi piima kõigist ümberkaudsetest küladest.

Lapsepõlvest mäletan, kuidas raudteejaamas laaditi rongile 50-liitrised koorenõud – need viidi Tallinna. Hiljem hakati võid kohapeal valmistama – siis söitsid sama teed 25-kilosed võikastid. Või oli väga maitsev. Olen seda ise söönud, sest võid anti piima vastu ka talunikele.

Kolhoosi ajal viidi koor Kolu meiereist hobustega Türi. Seitsmekümnendatel aastatel hääbus seegi ja meierei suleti.

Vabariigiast elu meenutades ei saa mööda minna Türi linna ja Särevere valla konstaabel Jürgensonist. Ta oli suurt kasvu mees, kellest peeti väga lugu. Kui tema oli peol, siis oli kindel, et poisid omavahel riidu ei kiskunud ja mingit kaklust ei tulnud. Rahvas rääkis, et kui Jürgenson paneb peo alguses oma mütsi garderoobi naggisse, on kord majas. Konstaabel ise võis kusagil kaugemal seltskonnas aega viita, korra kindlustamiseks piisas teadmisest, et Jürgenson on läheduses.

Mäletan üht talvepäeva, kui Jürgenson tuli meie tallu sisse ja küsis isalt, millisest toast näeb mõisa poole. Sinna akna juurde jäi ta valvesse. Varsti tuligi mõisa poolt regi, inimesi täis. Jürgenson läks reele vastu ja võttis ree pealt kinni ühe tagaotsitava kurjategija.

Enne sõda oli Kolu kaks ettevõtet, mis andsid kohalikele tööd. Tebeniidu talu peremehel Kinkbergil oli töökoda, kus tehti krohvimate. Matid, mida punusid peamiselt naised, olid suurusega 60x60 cm ja need valmistati haavapeergudest. Kinkbergi juures sai tööd kümnekond inimest, nii mehi kui naisi.

Teiseks tööandjaks oli Luubergi (hiljem Laumets) sae- ja jahuveski.

Linda Kaldi mälestuste põhjal kirja pannud Siivi Kori

Piima vastuvõtmine Kolu meiereis: seljaga Linda Mäets, tema kõrval Linda Kase, seejärel vastuvõtja Veera Lääts ja tulemusi ootab Linda Nõmmet.

Pidulised Kolu pargis. Vasakult teine konstaabel Jürgenson.